

Juhendmaterjal suurettevõtete energiaauditite koostamiseks

II version

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
enmaks@mkm.ee

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet
Riina.Tamm@ttja.ee

Tallinn 2019

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
Juhend	3
1. Kes on kohustatud auditi tegema?.....	3
2. Kuidas nõuet täita?	4
3. Millal peab audit tehtud olema?.....	5
4. Kes võib teha energiaauditit?	5
4.1 Energiaaudiitorid.....	5
4.2 Keskkonna- ja energijuhtimise süsteemid.....	6
4.3 Energiaauditi aruande esitamine.....	8
5. Välisriigi audiitorid ja sertifitseerimisasutused	9
6. Kuidas käsitleda auditis üüripindadel olevaid ettevõtteid?	9
7. Kuidas käsitleda ettevõtet, kelle seotud- või partnerettevõtted on samuti suurettvõtted?	9
8. Auditeerimise meetodikast	9
8.1 Ettevõtted, kellel on käitiseid, mis on Euroopa Liidu kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse	9
8.2 Samaste protsesside analüüs (<i>sampling & clustering</i>).....	10
8.3 Vähetähtsate energiaallikate käsitlemine (<i>de minimis</i>).....	10
8.4 Energiabilansi ning baas- ja alternatiivstsenaariumi esitamine	10
9. EMAS keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemi rahastusmeetmed	10
Lisa 1. ISO 14 001 või 50 001 sertifikaadiga ettevõtte energiatarbimise aruanne.	11

Kasutatud lühendid

EnKS – Energiamajanduse korralduse seadus (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129062018074>)

Määrus 76 – Majandus ja taristuministri määrus „Energiaauditi miinimumnõuded“

(<https://www.riigiteataja.ee/akt/123122016003>)

HKS – Euroopa Liidu kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem

MKM - Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

VKE – väikese ja keskmise suurusega ettevõtte

EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) – Euroopa Liidu keskkonnajuhtimise ja -auditeerimise süsteem

Sissejuhatus

Suurettevõtete energiaauditikohustuse kehtestamises leppisid EL liikmesriigid kokku energiasäästu direktiivi vastuvõtmisel kuna nendes ettevõtetes võib energiasääst olla märkimisväärne. Auditit peamine positiivne tulem ettevõtte jaoks peaks olema võimalus leida üles kulutõhusad energiasäästu meetmed. Kulutõhusus ettevõtte jaoks tähendab, et pärast auditit ja meetme rakendamist kasvab ettevõtte energiatarbimise tõhusus ja parimal juhul saavutatakse ka märkimisväärne energiasääst, mis vähendab ettevõtte kulusid. Mõistlik energiakasutus aitab suurendada ettevõtte kasumlikkust ja energiasäästu teemaga regulaarselt tegelemine aitab viia säästlikku mõtteviisi ka teistesse ettevõtte protsessidesse.

Juhendmaterjal on mõeldud suurettevõtete energiaauditikohustusega tegelevatele turuosalistele abimaterjalina ning kohustuse täitmise praktikate ühtlustamiseks ja annab keskkonnajuhtimissüsteeme ISO 14001 ja EMAS rakendanud ettevõttele suuniseid kuidas integreerida energiasäästu võimalused ettevõtte tegevusega kaasnevate keskkonnaaspektide analüüsi ning läbi oma keskkonnajuhtimissüsteemide parendamise saavutada muuhulgas ka energiakohustuse nõuete täitmine. Keskkonnajuhtimissüsteemid juhivad tähelepanu ettevõtte olulistele keskkonnaaspektidele ning aitavad sellega töhustada ressursikasutust ka teistes valdkondades.

Juhendmaterjal annab lühikese ülevaate, mis viisil tekib suurettevõtjale energiaauditi läbiviimise kohustus ning milliseid põhimõtteid peab energiaaudiitor või sertifitseerija auditit koostades jälgima.

Juhend

1. Kes on kohustatud auditit tegema?

Töötajaid rohkem kui 250

Käive >50 miljon eurot JA/VÕI
bilansimaht >43 miljoni euro

JA

Ettevõtted, kes pole väikesed ega keskmise suurusega ettevõtted (VKEd) peavad iga nelja aasta järel tegema miinimumnõuetele vastava energiaauditi. Nimekirja¹ sellistest ettevõtetest avaldab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM). Nimekiri koostatakse majandusaasta aruandel valitud ettevõtja kategooria ehk valitud aruandevormi järgi. Suurettevõtja aruandevormi kasutamise nõue kehtib ettevõtetele, mille majandusnäitajad on järgnevad: töötajate arv on üle 250 ning aastakäive on üle 50 miljoni euro ja/või aasta bilansimaht on üle 43 miljoni euro.

¹ https://www.mkm.ee/sites/default/files/suurettevotete_nimekiri.pdf

Seejuures tuleb seotud ja partnerettevõtetes töötajate arvu ja energiakasutust käsitleda vastavalt VKEde määratlust käsitlevale teatmikule². VKE määratluse puhul on oluline ka kontrolli mõiste ning seda nii juriidilise kui ka tegeliku kontrolli tähenduses. Kontroll määrab kindlaks selle, kas ettevõtet saab käsitada partnerettevõttena või seotud ettevõttena. Hinnata ei tule mitte pelgalt kapitali või osalust, vaid ka kontrolli, mis ühel ettevõttel on teise üle.

Juhul kui ettevõtte on VKE, aga asub nimekirjas, peaks ühendust võtma MKM-iga aadressil enmaks@mkm.ee

VKEde teatmiku kohaselt on:

Partnerettevõtte - kui ettevõtte A osalus ettevõttes B või ettevõtte B osalus ettevõttes A moodustab vähemalt 25%, kuid mitte üle 50%.

Seotud ettevõtte - kui ettevõtte A osalus ettevõttes B või ettevõtte B osalus ettevõttes A ületab 50% künnise.

Kohustusliku auditi korral auditeeritakse nii emaettevõtet kui ka seotud ettevõtteid, mis on emaettevõtte kontrolli all. Auditi kohustuse määramisel lähtutakse aga emaettevõtte kriteeriumitest.

Juhul kui ettevõtte on kohustatud samadel alustel auditi läbi viima ka mõnes teises EL-i liikmesriigis, siis peaks ühendust võtma MKM-iga, et vältida töö dubleerimist. Üldise lähenemisviisina tekib auditikohustus Eestis ettevõtetel, kellel on raamatupidamise seaduse järgi konsolideeriva ettevõtte roll majandusaasta aruande esitamisel.

Rahvusvaheliste ettevõtete puhul kasutatakse ettevõtte staatuse (VKE või mitte) tuvastamisel ettevõtte teistes riikides asuvate tüdarettevõtete majandusnäitajaid vastavalt VKE teatmikule. Rahvusvahelistele ettevõtetele tehtavates energiaauditites auditeeritakse **ainult Eestis asuvate ettevõtte osade energiakasutust.**

Viide õigusaktile: EnKS § 28 lõige 1, Raamatupidamise seadus § 3 punkt 17

2. Kuidas nõuet täita?

Nõude täitmiseks on kaks võimalust:

- a) Teha iga nelja aasta tagant eraldi energiaaudit, mis täidab määruse 76 tingimused ja mille teostab vajaliku pädevusega audiitor/spetsialist
- b) Rakendada ettevõttes keskkonna- või energiajuhtimissüsteem, mis vastab
  1. standardi ISO 50001 nõuetele või
  2. standardi ISO 14001 nõuetele või
  3. Euroopa Liidu EMAS määruse³ nõuetele

Energiaauditi nõuete täitmiseks peab ettevõtte omama eelnevalt nimetatut juhtimissüsteemi kehtivat sertifikaati (EMAS-i puhul kehtivat registreeringut), mis on väljastatud sõltumatu ja vastavat akrediteeringut omava organisatsiooni poolt. Samuti peab juhtimissüsteem katma määruses 76 toodud miinimumnõuded.

Viide õigusaktile: EnKS § 28 lõige 2

² <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/15582/attachments/1/translations/et/renditions/native>

³ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:342:0001:0045:ET:PDF>
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017R1505&from=EN>

3. Millal peab audit tehtud olema?

Miinimumnõudeid täitev energiaaudit peab nii koolituse läbinud kui ka koolitusest kõrvale jäänud ettevõtetel olema tehtud hiljemalt 05.12.2019. Nelja-aastane periood, millal auditi peab uuesti tegema, hakkab jooksma hetkest kui ettevõtte on esimene miinimumnõuetele vastav energiasertifitseerimisaudit või vastastava juhtimissüsteemi sertifitseerimisaudit või korraline iga-aastane hindamine läbi viidud.

4. Kes võib teha energiasertifitseerimisauditit?

Lähtudes energiasertifitseerimisauditit läbiviimise võimalustest (vt käesoleva juhendi ptk 2) võib energiasertifitseerimisauditit teha kas:

1. Pädev isik (energiaauditör, ekspert või spetsialist), kellel on ehitiste energiatõhususe valdkonnas energiaauditöri kutsekvalifikatsiooni vähemalt 6 taseme kutsetunnistus või kõrgem tase sõltuvalt auditeeritavast objektist/tegevustest (vt ka järgnev alapeatükk). Nimetatud isik võib-olla ka auditeeritava ettevõtte töötaja/spetsialist kui tal on selleks nõutud pädevus (kutsekvalifikatsioon). Sellisel juhul tuleb silmas pidada, et see töötaja/spetsialist ei tohi auditeerida otseselt tema vastutusvaldkonda kuuluvaid tegevusi.
2. Täites kohustust energiasertifitseerimissüsteemi abil, isik või organisatsioon, kes omab tunnustatud akrediteeringut vastava Euroopa Liidu (EMAS) või rahvusvahelisele energia- või keskkonnajuhtimissüsteemi standardi (ISO 50001, ISO 14001) kohase juhtimissüsteemi sertifitseerimiseks.

Viide õigusaktile: EnKS § 27 lõige 2

4.1 Energiasertifitseerimisauditörid

Energiasertifitseerimisauditit läbiviivad pädevad auditörid või spetsialistid on ise vastutavad oma pädevuse tagamise eest. Kutsestandard ja see juhend on pädevuse hindamise abimaterjalid. Energiasertifitseerimisauditörite kutsetunnistuse olemasolu saab kontrollida Kutsekoja kutseregistris⁴. Auditeeritavast ettevõttest sõltuvalt võivad nõuded energiasertifitseerimisauditöri kutsekvalifikatsioonile olla kõrgemad. Täpsem kokkuvõtlik info on esitatud allpool olevas tabelis.

NB! Tabelis nimetatud piirangud kehtivad ühele auditeeritava üksusele, mitte üksuste summale. Näiteks: tase 6 auditör võib auditeerida ettevõtet kus iga üksik hoone ei ületa kutsestandardis kehtestatud piiranguid, kuid seejuures auditeeritava ettevõtte energiabilanss võib individuaalsele hoonele seatud energiatarbe piirangut ületada.

Energiasertifitseerimisauditit tegev isik peab enne auditi alustamist esitama tellijale kirjalikult taasesitatavas vormis kinnituse, et ta vastab energiamajanduse korralduse seaduse § 27 lõikes 2 sätestatud nõuetele. Üldjuhul on hoonete energiasertifitseerimisauditör tase 6 ja hoonete energiasertifitseerimisauditör tase 7 (osakutse) pädevad auditeerima ettevõtteid, kus energiabilansis ja auditi alasse jäävad hooned, mitte (tööstus)protsessid.

Vanade kutsestandardite (kehtis kuni 21.06.2018) järgi antud kutsetunnistuste puhul on pädevust soovitatav hinnata uute kutsestandardite sisu järgi ning eelneva tabeli kohaselt. Osa energiasertifitseerimisauditörite kontakte on leitavad Eesti Kütte- ja Ventilatsiooniinseneride kodulehelt⁵.

⁴ <https://www.kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsetunnistused>

⁵ http://www.ekvy.ee/et/?option=com_sppagebuilder&view=page&id=54

	Hoone energiatarve	Summaarne installeeritud jahutusvõimsus	Lokaalse soojusallika installeeritud võimsus	Ettevõtte auditeerimine
Hoonete energiaaudiitor, tase 6	Hooned , mille mitteiluruumide kätav pind kogu hoone kätavast pinnast on alla 30% ja aastane energiatarve kuni 500 MWh	Alla 50 kW	Alla 200 kW	Audiitor peab hindama oma pädevust ja esitama deklaratsiooni pädevuse sobivuse kohta auditeeritavale ettevõttele
Hoonete energiaaudiitor, tase 7 (osakutse)	Hooned , mille mitteiluruumide kätav pind kogu hoone kätavast pinnast on alla 30% ja aastane energiatarve kuni 500 MWh	Alla 50 kW	Alla 200 kW	Audiitor peab hindama oma pädevust ja esitama deklaratsiooni pädevuse sobivuse kohta auditeeritavale ettevõttele
Diplomeeritud energiatõhususe spetsialist, tase 7	Piirangut pole	Piirangut pole	Maksimaalselt 1 MW	Ettevõtted , mille aastane summaarne energiatarbimine on alla 5000 MWh
Volitatud energiatõhususe spetsialist, tase 8	Piirangut pole	Piirangut pole	Piirangut pole	Piirangut pole

4.2 Keskkonna- ja energiajuhtimise süsteemid

Keskkonnujuhtimissüsteemid (ISO 14001 ja EMAS) ning energiajuhtimissüsteem (ISO 50001) pakuvad ettevõtetele raamistiku oluliste keskkonnaaspektide ja energiatõhususega seotud tegevuste süsteemseks ja plaanipäraseks läbiviimiseks (sh keskkonnategevuse ja energiatõhususe seiramiseks ja parandamiseks) ettevõtte tasandil.

ISO 14001 ja ISO 50001 standardid on koostatud Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni poolt ning EMAS keskkonnujuhtimissüsteemi nõuded on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusega nr 1221/2009. Kõikide nimetatud juhtimissüsteemide standardite ja EMAS määruse puhul on tegu vastavatele juhtimissüsteemide toimimisele esitatud nõuete kogumiga. Nimetatud standardites/määruses toodud

nõuete rakendamisel saavad ettevõtted taotleda läbi vastavaushindamise (nõuete vastavuse auditeerimise) vastava juhtimissüsteemi sertifikaati (EMAS puhul registreerimist).

ISO 14001, ISO 50001 ja EMAS struktuur ja tegevuste iseloom on sarnased. EMAS määrus ja nimetatud standardid määravad kindlaks nõuded ettevõtete poolt rakendatavale juhtimissüsteemi väljatöötamiseks, rakendamiseks, toimivana hoidmiseks ja parendamiseks. Vastava standardi/määruse kohase juhtimissüsteemi rakendamine võimaldab ettevõttel tagada süsteemne lähenemine oma tegevusest tulenevate keskkonnanähtude ja -mõjude (sh energiakasutuse) tulemuslikkuse parendamisele. Nimetatud juhtimissüsteemide rakendamine eeldab, et ettevõtted süsteemselt ja plaanipäraselt selgitavad välja oma tegevustest tulenevad olulised keskkonnanähtud (ISO 50001 puhul on juhtimissüsteemi ulatus kitsam, keskendudes eelkõige energiatarbimise seotud nähtudele) ning nendega seotud riskid ja võimalused, püstitavad mõõdetavad eesmärgid ja koostavad tegevuskavad oma tegevuste, toodete ja teenuste tõhustamiseks ja tulemuslikkuse parandamiseks. Nii ISO 14001, ISO 50001 kui ka EMAS määratleb ka nõuded oluliste nähtude mõõtmisele, dokumenteerimisele ja teavitamisele, seadmete, süsteemide ning protsesside kavandamisele ja ostmise praktikatele ning personalile, kes saab mõjutada ettevõtte vastava tegevuse tulemuslikkust. Kõikide nende standardite/EMAS määruse puhul on oluliseks nõudeks, et ettevõtted peavad järgima kõikide neile kohalduvate asjakohaste õigusaktide (sh ka EnKS ja määrus 76) nõudeid. Samuti tuleb jälgida, et sertifitseerimise ulatus hõlmaks kogu ettevõtet (sh. seotud ja partnerettevõtted).

Juhtimissüsteemide esitatavad nõuded on ISO 14001 ja EMAS määruse puhul sarnased. Mõlema juhtimissüsteemi puhul peab ettevõtte süsteemselt tegelema nende jaoks oluliste keskkonnanähtude ohjamisega, milleks on ka energiakasutus ja -tõhusus.

EMAS määrus nõuab ettevõtetel lisaks avaliku (iga-aastase) keskkonnanähtude koostamist ja esitamist. EMAS keskkonnanähtudes tuleb esitada detailne ülevaade ettevõtte majandustegevusest, tootmisprotsessidest, toodetest ja teenustest ning olulistest keskkonnanähtudest (sh energiatarbimine/tootmine), keskkonnategevuse tulemuslikkusest ja vastavatest tulemuslikkuse näitajatest, püstitatud parenduseesmärkidest ja tegevustest/meetmetest, mida ettevõtte plaanib oma keskkonnategevuse parandamiseks. Vastavalt EMAS määrusele (lisa VI) peab ettevõtte oma keskkonnanähtudes esitama ka detailse ülevaade ettevõtte energiakasutuse ja -tarbimise ning energiatarbimise kohta (sh esitama peamised energiatarbimise väljendavad näitajad). EMAS keskkonnanähtudes esitatud teabe tõesust ja täielikkust kinnitab vastavat akrediteeringut omava organisatsiooni audiitor.

ISO 50001 on võrreldes ISO 14001 ja EMAS-iga kitsama ulatusega, määratledes eelkõige nõuded energijuhtimisele, mis aitavad ettevõtetel oma energiatarbimist ja energiatarbimust parandada. Energijuhtimissüsteemi rakendanud ettevõtte peab oma energiatarbimise mõjutavate detailide mõistmiseks läbi viima põhjaliku analüüsi ning perioodiliselt prognoose tegema ja meetmeid planeerima, et energiatarbimise tulemuslikkust tõhustada.

Nii ISO 14001, ISO 50001 kui ka EMAS on vabatahtlikkuse alusel rakendatavad ja sobivad kõikidele ettevõtetele, kes tahavad oma keskkonnategevust ja energiatarbimust parandada. Nõuetele vastavust saab demonstreerida lastes rakendatud juhtimissüsteemi vastavust hinnata ehk sertifitseerida akrediteeritud sertifitseerimisorganisatsiooni poolt.⁶

⁶ Eesti tegutsevateks akrediteeritud keskkonna- ja energijuhtimissüsteemide sertifitseerivateks ettevõtete nimekiri on esitatud eelnevas peatükis.

Sertifitseerimine toimub auditeerimisena, mille jooksul hinnatakse ettevõttes rakendatud juhtimissüsteemi (tegevuste, teabe, eesmärkide, kavade jm nõutud elementide) nõuete täitmist (sh hinnatakse seda, kas ettevõtte on vastavuses kõikide asjakohaste õigusaktide nõuetega). Vastava juhtimissüsteemi nõuetele vastavuse tagamiseks (sertifikaadi ajakohasena hoidmiseks) viib sertifitseerimisorganisatsioon ettevõttes läbi perioodilisi vastavusauditeid (iga-aastased auditid).

Seega võib öelda, et ISO 14001 ja ISO 50001 standardi ning EMAS määruse kohase keskkonnajuhtimissüsteemi rakendanud ja sertifitseerinud ettevõtted peavad muuhulgas välja selgitama ja dokumenteerima oma energiatarbimise profiili ning määratlema energiasäästu võimalused ja meetmed vastavalt kriteeriumitele ja põhimõtetele, mis on sätestatud EL energiatõhususe direktiivis (lisa VI) ja määruses 76. Samuti on tagatud selliste ettevõtete puhul nende energiatõhususele suunatud tegevuste ja andmete perioodiline (iga-aastane) auditeerimine sõltumatute ja vastavat akrediteeringut omavate sertifitseerimisorganisatsioonide poolt.

Määruse 76 nõuete täitmise demonstreerimiseks ning auditi tulemustest teavitamiseks, peavad ISO 14001 ja ISO 50001 sertifikaati omavad energiaauditi kohustust omavad ettevõtted esitama Lisa 1 aruande mille on kinnitanud ettevõtte juht/esindusõiguslik isik. EMAS määruse nõudeid täitva ettevõtte keskkonнаруanne peab sisaldama minimaalselt Lisas 1 küsitavaid andmeid. Aruanded peavad arvestama ka ettevõttega seotud ja partner suhtes olevaid ettevõtteid (vastavalt VKEde teatmikule).

Keskkonna- ja energijuhtimissüsteeme sertifitseerivad organisatsioonid peavad tagama oma audiitorite pädevuse ja sertifitseerimistegevuse nõuetele vastavuse läbi akrediteerimise, mis toimub vastavalt tunnustatud rahvusvahelistele nõuetele ja standarditele.

Peamisteks Eesti tegutsevateks akrediteeritud keskkonna- ja energijuhtimissüsteeme sertifitseerivate ettevõtete nimekirjad on kättesaadavad Eesti Kvaliteediühingu veebilehel: <https://www.eaq.ee/valdkonnad/sertifitseerimine> ja Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni veebilehel: <https://www.ekja.ee/et/keskkonnajuhtimine/sertifitseerimine/>

4.3 Energiaauditi aruande esitamine

Ettevõtete puhul, kes viivad läbi eraldi energiaauditi (täidab määruse 76 tingimused ja mille teostab vajaliku pädevusega audiitor/spetsialist, kes omab kutsequalifikatsiooni vähemalt 6 taseme kutsetunnistust), toimub energiaauditi aruande koostamine (sh vormistamine) ja järelevalveasutusele esitamine vastavalt määruse 78 §-dele 6-8.

Ettevõtted, kes täidavad energiaauditi kohustust asjakohase rahvusvahelise või Euroopa keskkonna- või energijuhtimissüsteemi sertifitseerimise teel, peavad koostama ja järelevalveasutusele järgmise aruande:

- ISO 14001 ja ISO 50001 standardi kohase juhtimissüsteemi sertifitseerinud ettevõtted esitavad TTJA nõudmisel kinnituse vastava juhtimissüsteemi kehtiva sertifikaadi olemasolu kohta ning eraldi auditi lühikokkuvõtte/aruande vastavalt Lisale 1 (kinnitatud ettevõtte juhi/ esindusõigusega isiku poolt).
- EMAS määruse kohase keskkonnajuhtimissüsteemi rakendanud ettevõtte esitab TTJA nõudmisel kinnituse kehtiva EMAS registreeringu kohta ja EMAS audiitori poolt kinnitatud keskkonнаруande.

5. Välisriigi audiitorid ja sertifitseerimisasutused

Kui isik on omandanud töö eripäralt vastava kvalifikatsiooni välisriigis, ei pea ta oma kvalifikatsiooni tõendama kutseeaduse kohase kutsega või muu õigusakti kohase pädevustunnistusega. Välisriigis omandatud kvalifikatsiooni vastavust EnKS-ist tulenevatele nõuetele hindab ja tõendab välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seaduse⁷ (edaspidi VKTS) kohaselt MKM.

Kui isik tuleb tööle ajutiselt (ühe ettevõtte või auditi raames) siis enne tööde algust hindab MKM tema pädevust vastavalt VKTS-is kehtestatud põhimõttele.

Kui isik soovib püsivalt Eestis tegutseda energiaaudiitorina, peab ta läbima tunnustamise menetluse (menetleja on MKM) vastavalt VKTS-is kehtestatud põhimõtetele.

Välisriigi sertifitseerimisasustus ja audiitorid peavad enne tööde algust informeerima Eesti Akrediteerimiskeskust⁸.

6. Kuidas käsitleda auditis üüripindadel olevaid ettevõtteid?

Energiaaudituse miinimumnõuete määruse kohaselt on auditi osaks energiakasutuse ja -tootmise arengustenaariumi § 5 lg 3 p 1 rakendamiseks vajalikud tegevused ning meetmed. Seejuures on otstarbekas kirjeldada meetmeid, mida kinnisvara üürileandja ja rentniku vaheline lepinguline suhe reaalset ellu viia võimaldab.

Audit peaks olema praktiline energiasäästu potentsiaali kaardistav tööriist, seega pole otstarbekas ega kulutõhus auditis kirjeldada meetmeid, mida auditeeritaval ettevõttel pole võimalik ellu viia.

7. Kuidas käsitleda ettevõtet, kelle seotud- või partnerettevõtted on samuti suurettevõtted?

Ettevõtte energiaauditis peavad olema ära kirjeldatud kõik seotud- ja partnerettevõtted. Energiaauditist võib välja jätta need seotud- ja partnerettevõtete energiaprofiilid, kellel on iseseisvalt energiaauditi kohustus. Küll aga tuleb auditis viidata, et nende seotud ja partnerettevõtted koostavad eraldi energiaauditi või et ettevõtetel on EMAS või ISO sertifikaat.

Kui energiaauditis kaastakse kõik seotud- ja partnerettevõtete energiaprofiilid, võib EMAS või ISO sertifikaati omavate ettevõtete andmed üle võtta läbi Lisa 1 aruande. Seda võib teha ka siis, kui seotud või partnerettevõttel ei ole iseseisvalt energiaauditi kohustus, kuid ettevõtte omab EMAS või ISO sertifikaati.

8. Auditeerimise meetodikast

8.1 Ettevõtted, kellel on käitiseid, mis on Euroopa Liidu kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi (EL-i HKS) osad

Ettevõtete auditis võib detailselt kajastamata jätta käitised, mis tegutsevad EL-i HKS osana. Sellised käitised peavad siiski olema välja toodud energiabilansis.

⁷ <https://www.riigiteataja.ee/akt/130122015006>

⁸ <http://www.eak.ee/>

Näide: Auditikohustusega paberi- ja tselluloositööstuse ettevõtte koostootmisjaam on EL-i HKS osa. Ettevõttele energiaauditit koostades kirjeldatakse koostootmisjaama energiavood energiabilansis ning need jäetakse käsitlemata kuna energiaauditi eesmärk (vähendada energiatarbimist) on täidetud läbi EL-i HKS süsteemi. Seejuures auditeeritakse ettevõtte teised energiavood, kindlustades, et koos EL-i HKS osaks oleva käitisega on auditiga kaetud vähemalt 90% kogu primaarenergia kasutusest.

8.2 Sarnaste protsesside analüüs (*sampling & clustering*)

Auditi koostamisel on ühe ettevõtte auditeerimise raames võimalik ühe objekti auditeerimise tulemused teatud tingimustel kanda üle teistele sarnastele objektidele, moodustades ühe auditeeritava klasteri. Seejuures peaks olema demonstreeritud, et ühe klasteri raames ei kõigu energiatarve üle 20%.

Näide: Kaupluste ketil on ühe ja sama projekti järgi ehitatud kauplused, energiakasutuse poolest teineteisest põhimõtteliselt eristamatute tehnosüsteemidega ning töökorraldusega (nt lahtiolekuajad). Audiitor moodustab nendest kauplustest klasteri ja kannab ühe kaupluse auditi tulemused kanda üle teistele klasterisse kuuluvatele kauplustele. Seejuures loetledes põhjused, mille alusel võib eeldada, et klasteris olevate objektide energiatarve teineteisega võrreldes ei kõigu üle 20%.

8.3 Vähetähtsate energiaallikate käsitlemine (*de minimis*)

Energiaauditist võib välja jätta energialiigi(d), mille osakaal primaarenergia kasutuses ettevõtte energiabilansis on väiksem kui 10%. Seejuures peab energiaaudit katma vähemalt 70% kogu primaarenergia kasutusest (70% sees kaasa arvatud EL-i HKS käitised).

Näide: Ettevõttes kasutatakse mootoribensiini viies ettevõttele kuuluvas sõiduautos, mis moodustavad 2% ettevõtte kogu primaarenergia kasutusest. Auditis tuuakse välja, mootoribensiini osakaal energiabilansis ning märgitakse, et kulutõhusa auditi koostamiseks mootoribensiini ei käsitleta.

8.4 Energiabilansi ning baas- ja alternatiivstsenaariumi esitamine

Energiabilansi, baas- ja alternatiivstsenaariumite andmed peaksid olema välja toodud nii energiaühikutes kui ka rahas. Samuti peaks olema välja toodud tõhususmeetmete potentsiaalne energia kokkuhoid energiaühikutes.

Näide: Auditis on toodud andmed nii megavatt-tundides kui ka teatud eelduseks võetud hinna puhul eurodes.

9. EMAS keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemi rahastusmeetmed

EMAS keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemi juurutamiseks on võimalik taotleda rahastust kahel viisil:

- a) Keskkonnainvesteeringute Keskuse ringmajanduse programmist: <https://kik.ee/et/toetatav-tegevus/ringmajanduse-programm>
- b) Ettevõtete ressursitõhususe meetme alt: <https://ressurss.envir.ee/>

Lisa 1. ISO 14 001 või 50 001 sertifikaadiga ettevõtte energiatarbimise aruanne.

Suurettevõtja andmed				
Ettevõtte nimi ja registrikood				
Aadress				
Tegevusvaldkond				
Töötajate arv				
Aastakäive				
Aastabilansi kogumaht				
Sertifitseeritud juhtimissüsteem				
Sertifitseerinud organisatsioon				
Lühikirjeldus energiatarbimist enimmõjutavatest tegevustest ettevõtja majandustegevuses				
Lühikirjeldus sertifitseerimise ulatusest, sh. partnerettevõtted ja seotud ettevõtted				
Energiatarbimise andmed				
Tarbitud energiatoote kogus energiaühikutes	Aasta n	Aasta n-1	Aasta n-2	Aasta n-3
Elekter				
Soojusenergia				
Gaas				
Vedelkütused				
Tahkekütused				
Taastuenergia tarbimine				
Taastuenergia tootmine (võrku müük)				
Muu (täpsustada)				
Energiatarbimise profiil				
Tarbitud energia kogus tegevusele energiaühikutes	Aasta n	Aasta n-1	Aasta n-2	Aasta n-3
(Tootmis)protsessid				
Hoonete kütmine (ja sisekliima)				
Valgustus				
Transport				
Muu (täpsustada)				

Viimase nelja aasta jooksul ellu viidud alternatiivse energiakasutuse ja energiasäästule suunatud tegevused ja meetmed ning nende hinnanguline energia tootmise- ja/või energiasäästu potentsiaal energiaühikutes

Meede	Aasta n	Aasta n-1	Aasta n-2	Aasta n-3

Järgmiseks neljaks aastaks kavandatud alternatiivse energiakasutuse ja energiasäästule suunatud tegevused, meetmed ja investeeringud ning nende hinnanguline energia tootmise- ja/või energiasäästu potentsiaal energiaühikutes

Meede	Aasta n	Aasta n+1	Aasta n+2	Aasta n+3

Ettevõtte esindaja/juhi allkiri: /allkirjastatud digitaalselt/

Palun käsitleda aruannet ja selles esitatud energiatarbimise andmeid konfidentsiaalsena
(alus: ENKS § 27 lg 7 ning majandus ja taristuministri määrus nr.76 „Energiaauditi
miinimumnõuded“ § 7 lg 5, AvTS § 35 lg 1 p 10)